

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 11.6.2002
COM(2002) 291 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Για την επανεξέταση της προόδου της συνεργασίας με αυτόχθονες πληθυσμούς

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Για την επανεξέταση της προόδου της συνεργασίας με αυτόχθονες πληθυσμούς

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	3
1. Οι προσπάθειες για την επίτευξη των στόχων του Ψηφίσματος	4
1.1. Συστάσεις του Ψηφίσματος του Συμβουλίου και του Εγγράφου Εργασίας της Επιτροπής.....	4
1.2. Δυνατότητες και προκλήσεις που τίθενται κατά την εφαρμογή του Ψηφίσματος	4
2. Επιτευχθείσα πρόοδος όσον αφορά την εφαρμογή του Ψηφίσματος	5
2.1. Ενσωμάτωση του ενδιαφέροντος για τους αυτόχθονες πληθυσμούς σε πολιτικές, προγράμματα και έργα	6
2.2. Διαβούλευση με αυτόχθονες πληθυσμούς.....	13
2.3. Στήριξη των αυτόχθονων πληθυσμών σε τομείς προτεραιότητας	16
3. Περαιτέρω απαιτούμενη δράση	19
4. Συμπεράσματα	20

Εισαγωγή

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θεωρεί ότι η δημιουργία εταιρικών σχέσεων με αυτόχθονες πληθυσμούς είναι ουσιαστική για την εκπλήρωση των στόχων της εξάλειψης της φτώχειας, της αειφόρου ανάπτυξης και της εδραίωσης του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και της δημοκρατίας. Τα τελευταία χρόνια η ΕΕ έχει ενισχύσει σημαντικά το πλαίσιο της πολιτικής της και τις θετικές ενέργειες για την προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων των αυτόχθονων πληθυσμών. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη αυτής της στήριξης.

Τον Ιούνιο του 1997 το Συμβούλιο Ανάπτυξης κάλεσε την Επιτροπή να υποβάλει έγγραφο πολιτικής για τη συνεργασία και τη στήριξη αυτόχθονων πληθυσμών. Τον Μάιο του 1998 εκπονήθηκε από την Επιτροπή ένα έγγραφο εργασίας («το έγγραφο εργασίας»), που καθορίζει γενικές κατευθύνσεις για τη στήριξη των αυτόχθονων πληθυσμών στο πλαίσιο της αναπτυξιακής συνεργασίας της Κοινότητας και των κρατών μελών.¹ Η δέσμευση της ΕΕ για την εν λόγω στήριξη επιβεβαιώθηκε με Ψήφισμα του Συμβουλίου Ανάπτυξης το Νοέμβριο του 1998 («το ψήφισμα»), που καλεί την Επιτροπή, από κοινού με τα κράτη μέλη και σε συνεργασία με αυτόχθονες πληθυσμούς, να αναπτύξει τρόπους πρακτικής εφαρμογής της πολιτικής που σκιαγραφείται στο έγγραφο εργασίας.² Το ψήφισμα καλεί επίσης την Επιτροπή να υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο συνοδευόμενη από επανεξέταση της προόδου όσον αφορά τη συνεργασία με αυτόχθονες πληθυσμούς.

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει μία τέτοια επανεξέταση. Καίτοι αρχικά προοριζόταν για το τελευταίο τρίμηνο του 2000, απαιτήθηκε περισσότερος χρόνος για την ολοκλήρωσή της. Για παράδειγμα, η μεταρρύθμιση της διαχείρισης της εξωτερικής βοήθειας, που αποτελεί τη βάση για αποτελεσματικότερη διάθεση της βοήθειας, συνεπαγόταν ευρεία αναδιοργάνωση των υπηρεσιών της Επιτροπής, με σημαντικό αντίκτυπο στις προγραμματισθείσες δραστηριότητες, μεταξύ άλλων σε αυτές που σχετίζονται με τη στήριξη αυτόχθονων πληθυσμών. Περαιτέρω εξέταση αφορούσε την ευρεία έρευνα που απαιτήθηκε για την εξεύρεση στοιχείων έργων συναφών με αυτόχθονες πληθυσμούς. Καθώς δεν υπάρχει κεντρική βάση δεδομένων στην Επιτροπή σχετικά με ενέργειες στις οποίες συμμετέχουν αυτόχθονες πληθυσμοί ούτε και σαφής αναφορά του αντίκτυπου πολλών έργων στην εν λόγω ομάδα, απαιτήθηκε σημαντικός συντονισμός και ανάλυση προκειμένου να εκτιμηθεί ο βαθμός στον οποίο οι διάφορες ενέργειες, τη διαχείριση των οποίων έχουν αναλάβει αρκετές υπηρεσίες της Επιτροπής βάσει διάφορων δημοσιονομικών μέσων, επηρέασαν τους αυτόχθονες πληθυσμούς.

Κατά την προετοιμασία της παρούσας έκθεσης, η Επιτροπή επωφελήθηκε από την ευκαιρία να προβεί σε ευρείες διαβουλεύσεις με οργανώσεις αυτόχθονων πληθυσμών, πέραν του προσωπικού των Αντιπροσωπειών, προκειμένου να γνωρίσει τις απόψεις τους σχετικά με την πρόοδο που έχει επιτευχθεί επιτόπου. Δεδομένου του αρχικού χρονοδιαγράμματος της σχεδιαζόμενης επανεξέτασης, και της φύσης της επακόλουθης έρευνας, η έκθεση εστιάζεται στις δραστηριότητες που αποφάσισε να χρηματοδοτήσει η Επιτροπή την περίοδο 1998-2000. Η έκθεση τονίζει τις βασικές συστάσεις του ψηφίσματος και του εγγράφου εργασίας, καθώς

¹ Έγγραφο εργασίας της Επιτροπής της 11^{ης} Μαΐου 1998 - Στήριξη των αυτόχθονων πληθυσμών στο πλαίσιο της αναπτυξιακής συνεργασίας της Κοινότητας και των κρατών μελών, SEC (1998) 773 τελικό.

² Ψήφισμα του Συμβουλίου Ανάπτυξης της 30^{ης} Νοεμβρίου 1998 για τους αυτόχθονες πληθυσμούς στο πλαίσιο της αναπτυξιακής συνεργασίας της Κοινότητας και των κρατών μελών, 13461/98

και τις δυνατότητες και τα προβλήματα που τίθενται στην πορεία προς την επίτευξη αυτών των στόχων. Βάσει αυτών, η έκθεση εκτιμά τη μέχρι σήμερα επιτευχθείσα πρόοδο και, το σημαντικότερο, τις προσπάθειες που πρέπει να καταβληθούν.

1. ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

1.1. Συστάσεις του ψηφίσματος του Συμβουλίου και του εγγράφου εργασίας της Επιτροπής

Το ψήφισμα αναγνωρίζει τη σημασία που αποδίδουν οι αυτόχθονες πληθυσμοί στη διαμόρφωση της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ανάπτυξής τους, καθώς και των πολιτιστικών ταυτοτήτων τους: ανάπτυξη με δικές τους δυνατότητες. Υπογραμμίζει τη θετική συνεισφορά των αυτόχθονων πληθυσμών στην αναπτυξιακή διαδικασία, αλλά και την ιδιαίτερη ευπροσβλητότητά τους και τον κίνδυνο μήπως εξαιτίας των προγραμμάτων ανάπτυξης περιέλθουν σε μειονεκτική θέση. Το ψήφισμα ζητεί την ενσωμάτωση του ενδιαφέροντος για τους αυτόχθονες πληθυσμούς ως διατομεακή πτυχή όλων των επιπέδων της αναπτυξιακής συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένου του πολιτικού διαλόγου με χώρες εταίρους. Προτείνει επιπλέον την ενίσχυση της ικανότητας των οργανώσεων των αυτόχθονων πληθυσμών προκειμένου να συμμετέχουν αποτελεσματικά στο σχεδιασμό και την εφαρμογή αναπτυξιακών προγραμμάτων. Κεντρική σύσταση του ψηφίσματος είναι ότι η Επιτροπή αναπτύσσει πρακτικούς τρόπους εφαρμογής της ευρείας πολιτικής που ορίζεται στο έγγραφο εργασίας.

Το ψήφισμα και το έγγραφο εργασίας προτείνουν, από κοινού, συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές για τη στήριξη των αυτόχθονων πληθυσμών από την Κοινότητα και τα κράτη μέλη. Μεταξύ αυτών είναι η ενσωμάτωση του ενδιαφέροντος για αυτόχθονες πληθυσμούς σε πολιτικές, προγράμματα και έργα, η ανταλλαγή απόψεων με αυτόχθονες σχετικά με πολιτικές και δραστηριότητες που τους αφορούν και η παροχή στήριξης σε αυτόχθονες πληθυσμούς σε βασικούς θεματικούς τομείς. Οι κατευθύνσεις αυτές καθορίζονται λεπτομερέστερα στο Τμήμα 2 κατωτέρω, συνοδευόμενες από εκτίμηση της επιτευχθείσας προόδου προς αυτούς τους στόχους.

1.2. Δυνατότητες και προκλήσεις που τίθενται κατά την εφαρμογή του ψηφίσματος

Το χρονικό διάστημα από το 1998 ήταν μία περίοδος σημαντικής μετάβασης για την Επιτροπή, και αυτό επηρέασε το ρυθμό της προόδου προς τους στόχους που ορίζονται στο ψήφισμα. Η αναδιοργάνωση των υπηρεσιών της Επιτροπής, μετά τη μεταρρύθμιση της διαχείρισης της εξωτερικής βοήθειας, αποτέλεσε συνάμα μία μοναδική ευκαιρία και μία τεράστια πρόκληση.³ Η μεταρρύθμιση πρότεινε αλλαγές ευρέος φάσματος στον προγραμματισμό της βοήθειας και στη διαχείριση των έργων, ενοποιώντας εκ νέου τον κύκλο του έργου σε μία νέα υπηρεσία, την EuropeAid, και αναθέτοντας περισσότερα καθήκοντα διαχείρισης σε αντιπροσωπείες. Η διαδικασία αποτέλεσε μείζον διοικητικό εγχείρημα, που περιλαμβάνει τη μεταφορά προσωπικού μεταξύ υπηρεσιών και την καθιέρωση νέων τομέων ευθύνης μεταξύ υπηρεσιών. Ωστόσο, αυτή «η ριζική ανανέωση» επέφερε εκσυγχρονισμό της παροχής βοήθειας, βελτίωση των γραμμών επικοινωνίας μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και παγίωση της εμπειρογνομosύνης για βασικά οριζόντια ζητήματα όπως οι αυτόχθονες πληθυσμοί.

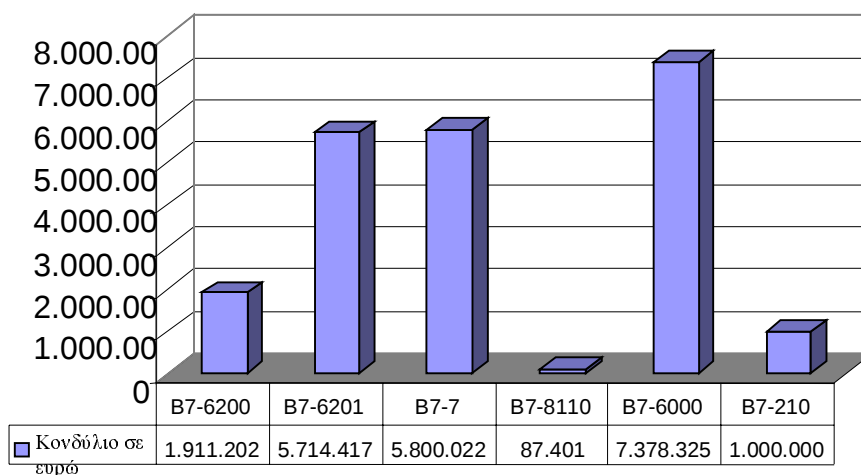
³ Βλ.: http://europa.eu.int/comm/external_relations/reform/intro/index.htm

Το γεγονός ότι πρόκειται για ένα σχετικά νέο πεδίο πολιτικής για την ΕΕ αποτέλεσε περαιτέρω πρόκληση για την επίτευξη των στόχων του ψηφίσματος. Η ενσωμάτωση της διάστασης ενός τέτοιου ζητήματος σε ολόκληρο το φάσμα πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ απαιτήσε συστηματική εκτίμηση, κατ' αρχήν, του ευρέως φάσματος δραστηριοτήτων όπου λαμβάνεται ήδη υπόψη το ενδιαφέρον για τους αυτόχθονες πληθυσμούς και, δεύτερον, των δραστηριοτήτων που πιθανόν να έχουν δυνητικό αντίκτυπο στη συγκεκριμένη ομάδα. Χωρίς κεντρική βάση δεδομένων για ενέργειες στις οποίες συμμετέχουν αυτόχθονες πληθυσμοί, με έλλειψη σαφούς και σταθερής αναφοράς στη συγκεκριμένη ομάδα στις περιγραφές των έργων και μετάθεση της διοικητικής ευθύνης για συναφή έργα και προγράμματα, η εμφάνιση του *κεκτημένου* συνεπαγόταν σημαντικό όγκο μεθοδολογικής έρευνας. Ωστόσο ο εξελισσόμενος χαρακτήρας αυτού του πεδίου επέτρεψε στην Επιτροπή να έχει φιλοδοξίες όσον αφορά την εφαρμογή του ψηφίσματος, να προβαίνει σε ευρείες διαβουλεύσεις με αυτόχθονες πληθυσμούς και να χρηματοδοτεί ένα γενικό φάσμα ερευνητικών και πιλοτικών προγραμμάτων για να συνδράμει τον καθορισμό των καταλληλότερων δραστηριοτήτων.

2. ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΙΣΑ ΠΡΟΟΔΟΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

Κατ' αρχήν, είναι σημαντική η επισκόπηση της κλίμακας των δραστηριοτήτων της Επιτροπής όσον αφορά τους αυτόχθονες πληθυσμούς, και τα διάφορα συνακόλουθα μέσα. Την περίοδο 1998-2000, ποσό 21,9 εκατ. ευρώ χορηγήθηκε σε έργα που ωφελούν άμεσα τους αυτόχθονες πληθυσμούς, από γραμμές του προϋπολογισμού μεταξύ άλλων Β7-6000 (Συγχρηματοδότηση ΜΚΟ), Β7-6200, Β7-6201 και Β7-8110 (Περιβάλλον και τροπικά δάση), Β7-7 (ΕΠΔΔΑ – Δημοκρατία και δικαιώματα του ανθρώπου) και τη γραμμή του προϋπολογισμού Β7-210 για την ΕCHO. Καίτοι ενέργειες, για παράδειγμα, στο πλαίσιο της ΕΠΔΔΑ δεν αποτελούν μέρος της παραδοσιακής αναπτυξιακής συνεργασίας, είναι συμπληρωματικές τέτοιων προγραμμάτων και συνεισφέρουν σημαντικά στην προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων των αυτόχθονων πληθυσμών.

Κονδύλιο ανά δημοσιονομικό μέσο 1998-2000

Τα ακόλουθα υποτιμήματα αναφέρουν λεπτομερώς το βαθμό προόδου της Επιτροπής στους βασικούς τομείς που καθορίζει το ψήφισμα και το έγγραφο εργασίας. Το ψήφισμα και το έγγραφο εργασίας προτείνουν συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές για τη στήριξη των αυτόχθονων πληθυσμών από την Κοινότητα και τα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων ενσωμάτωση του ενδιαφέροντος για τους αυτόχθονες πληθυσμούς σε πολιτικές, προγράμματα και έργα,

ανταλλαγή απόψεων με αυτόχθονες πληθυσμούς σχετικά με πολιτικές και δραστηριότητες που τους αφορούν, και παροχή στήριξης για αυτόχθονες πληθυσμούς σε βασικούς θεματικούς τομείς.

2.1. Ενσωμάτωση του ενδιαφέροντος για τους αυτόχθονες πληθυσμούς σε πολιτικές, προγράμματα και έργα

- Ενσωμάτωση του ενδιαφέροντος για τους αυτόχθονες πληθυσμούς σε διαδικασίες, κατευθυντήριες γραμμές και εγχειρίδια

Η Επιτροπή σημείωσε πολύ μεγάλη επιτυχία όσον αφορά την ενσωμάτωση του ενδιαφέροντος για τους αυτόχθονες πληθυσμούς σε ένα φάσμα κανονισμών, διαδικαστικών εγγράφων και κατευθυντήριων γραμμών. Ειδικότερα, μέτρα υπέρ των αυτόχθονων πληθυσμών περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, στον κανονισμό για την περιβαλλοντική διάσταση της αναπτυξιακής διαδικασίας, στον κανονισμό για τη συγχρηματοδότηση ΜΚΟ και στον κανονισμό για τα δικαιώματα του ανθρώπου.⁴

Το αναθεωρημένο «Εγχειρίδιο περιβαλλοντικής ολοκλήρωσης» δίνει έμφαση στη σημασία, κατά το σχεδιασμό των έργων, της συμπερίληψης των απαιτήσεων και δικαιωμάτων των αυτόχθονων πληθυσμών σε συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές όπως οι «προστατευόμενες περιοχές» και τα ευαίσθητα περιβάλλοντα, στην ανάγκη παρακολούθησης των επιπτώσεων των έργων στον τρόπο ζωής και τις αξίες των αυτόχθονων κοινοτήτων, και στην προστασία της γνώσης των αυτόχθονων.⁵ Το εγχειρίδιο υπογραμμίζει τη σημασία της «βιοποικιλότητας» για τα έργα ανάπτυξης και τους αυτόχθονες πληθυσμούς. Η Επιτροπή είναι πεπεισμένη ότι η βιοποικιλότητα και η παραγωγικότητα των φυσικών οικοσυστημάτων είναι βασικές για τα μέσα συντήρησης πολλών αυτόχθονων πληθυσμών. Στην Ανακοίνωσή της – Σχέδιο δράσης για τη βιοποικιλότητα, Οικονομική και αναπτυξιακή συνεργασία, η Επιτροπή αναφέρει ότι απαιτείται περισσότερη στήριξη για τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων των τοπικών και αυτόχθονων κοινοτήτων και τη εξασφάλιση οφελών γι' αυτές.⁶

Τα δάση έχουν μεγάλη πολιτιστική σημασία για τους αυτόχθονες πληθυσμούς και είναι ζωτικής σημασίας για τα μέσα συντήρησής τους. Η Ανακοίνωση της Επιτροπής για τα δάση και την ανάπτυξη αναφέρει ότι οι αυτόχθονες πληθυσμοί πρέπει να συμμετέχουν στην ανάπτυξη της πολιτικής και στην υλοποίηση των ενεργειών.⁷ Η Ανακοίνωση προτείνει οι κοινοτικές ενέργειες να περιλαμβάνουν την παροχή στήριξης για την αναγνώριση των δικαιωμάτων που απορρέουν από το εθιμικό δίκαιο των αυτόχθονων πληθυσμών, την προώθηση της ενημέρωσης, την ανταλλαγή εμπειριών και την έρευνα όσον αφορά συστήματα γαιοκτησίας και δικαιώματα ιδιοκτησίας των αυτόχθονων. Η Επιτροπή δημοσίευσε επίσης τις «Κατευθυντήριες γραμμές για τα δάση και την αειφόρο ανάπτυξη», που καθιστούν σαφές ότι απαραίτητη προϋπόθεση για τη διατήρηση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας είναι η συναίνεση μεταξύ των συμμετεχόντων, συμπεριλαμβανομένων

⁴ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2493/2000 του Συμβουλίου της 7^{ης} Νοεμβρίου 2000, ΕΕ L 288, 15/11/2000, Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1658/98 του Συμβουλίου της 17^{ης} Ιουλίου 1998, Κανονισμοί 975/99 και 976/99 του Συμβουλίου της 29^{ης} Απριλίου 1999, ΕΕ L 120 της 8^{ης} Μαΐου 1999

⁵ Το σχέδιο νέου εγχειριδίου με τίτλο «Ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών προβλημάτων στην αναπτυξιακή και οικονομική συνεργασία», που εκτόνησε η ΓΔ Ανάπτυξη, θα αντικαταστήσει την «Εκτίμηση του περιβαλλοντικού αντίκτυπου – υπόμνημα προσανατολισμού» του Απριλίου 1997

⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο - Σχέδιο δράσης για τη βιοποικιλότητα - Οικονομική και αναπτυξιακή συνεργασία, COM (2001) 162

⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο - Δάση και ανάπτυξη: η προσέγγιση της ΕΚ, COM (1999) 554

των αυτόχθονων κοινοτήτων που διαβιούν στα δάση.⁸ Οι κατευθυντήριες γραμμές επιβεβαιώνουν ότι η Κοινότητα σε καμία περίπτωση δεν θα χορηγήσει χρηματοδοτική στήριξη για εκδιώξεις αυτόχθονων πληθυσμών, και προτείνει η στήριξη να εστιάζεται στην ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού προσαρμοσμένου στις τοπικές συνθήκες και να βασίζεται στη γνώση και πρακτική των αυτόχθονων, που, κατά περίπτωση, θα ενσωματώνονται στο σχεδιασμό του έργου.

Στο έγγραφο εργασίας της για την ενσωμάτωση του περιβάλλοντος στην οικονομική και αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΚ, η Επιτροπή προτείνει πολιτικές επιλογές και τεχνικές συστάσεις για τη μείωση του περιβαλλοντικού αντίκτυπου των αναπτυξιακών δραστηριοτήτων και, ως εκ τούτου, οι στρατηγικές για βιώσιμα μέσα συντήρησης πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στις τομεακές πολιτικές, στρατηγικές και προγράμματα των χωρών εταίρων.⁹ Το έγγραφο αναφέρει σχετικά παραδείγματα όπως η προώθηση συστημάτων διαχείρισης των φυσικών πόρων με βάση τις κοινότητες και η προώθηση της ίσης πρόσβασης και χρήσης πόρων ιδίως από αυτόχθονες πληθυσμούς. Το ενδιαφέρον για τους αυτόχθονες πληθυσμούς έχει επίσης ενσωματωθεί στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για την αναπτυξιακή συνεργασία όσον αφορά τους βιώσιμους υδάτινους πόρους.¹⁰ Στις κατευθυντήριες γραμμές προτείνεται τα έργα να λαμβάνουν υπόψη την τοπική γνώση, τις πολιτιστικές αξίες και τις πρακτικές των αυτόχθονων. Δίνουν έμφαση στην αξία των διεθνών ΜΚΟ που λειτουργούν ως επιχειρησιακοί εταίροι με τοπικές ΜΚΟ και οργανώσεις αυτόχθονων πληθυσμών. Η Κοινότητα χορήγησε χρηματοδότηση γι' αυτές τις κατευθυντήριες γραμμές που θα διαδοθούν σε χώρες ΑΚΕ.¹¹

Η ενσωμάτωση του ενδιαφέροντος για τους αυτόχθονες πληθυσμούς επεκτείνει περαιτέρω τις πολιτικές και τα προγράμματα της παραδοσιακής αναπτυξιακής συνεργασίας. Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΠΔΔΑ), κεφάλαιο B7-7 του προϋπολογισμού της ΕΕ, συνέβαλε σημαντικά στην προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων των αυτόχθονων πληθυσμών. Την περίοδο 1998-2000, χορηγήθηκαν 5,8 εκατ. ευρώ για έργα προς στήριξη των αυτόχθονων πληθυσμών. Η σημασία αυτού του ζητήματος για την ΕΠΔΔΑ επιβεβαιώθηκε με την Ανακοίνωση της Επιτροπής για το ρόλο της ΕΕ στην προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και της δημοκρατίας στις τρίτες χώρες (η Ανακοίνωση για τα δικαιώματα του ανθρώπου).¹² Η Ανακοίνωση για τα δικαιώματα του ανθρώπου ορίζει την καταπολέμηση των διακρίσεων έναντι των αυτόχθονων πληθυσμών ως βασική θεματική προτεραιότητα για το 2002 και μεσοπρόθεσμα. Το ενδιαφέρον αυτό αντικατοπτρίζεται στο έγγραφο προγραμματισμού για την ΕΠΔΔΑ, που διαθέτει 15 εκατ. ευρώ για τέτοιες δραστηριότητες την περίοδο 2002-2004.¹³

⁸ Κατευθυντήριες γραμμές της αναπτυξιακής συνεργασίας στον τομέα των δασών: Δάση και αειφόρος ανάπτυξη, Τόμος 1, Στρατηγική προσέγγιση, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Αριθ. καταλόγου CF-62-96-001-C, διατίθεται στην ιστοθέση: <http://europa.eu.int/comm/development/forests/en/entc.htm>

⁹ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής, Ενσωμάτωση του περιβάλλοντος στην οικονομική και αναπτυξιακή συνεργασία της ΕΚ, SEC (2001) 609, Βρυξέλλες 10.4.2001

¹⁰ Κατευθυντήριες γραμμές για την αναπτυξιακή συνεργασία στον τομέα των υδάτινων πόρων – για μία βιώσιμη διαχείριση των υδάτινων πόρων, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 1998, Αριθμός καταλόγου: CF-16-98-966-EN-C, διατίθεται στην ιστοθέση http://europa.eu.int/comm/development/publicat/water/en/frontpage_en.htm

¹¹ HR Wallingford Ltd, “Διάδοση των κατευθυντήριων γραμμών για την αναπτυξιακή συνεργασία στον τομέα των υδάτινων πόρων», Αριθ. έργου 98-24/ENV/VII, Γραμμή του προϋπολογισμού B7-6200

¹² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο – Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του εκδημοκρατισμού στις τρίτες χώρες της 8^{ης} Μαΐου 2001, COM (2001) 252

¹³ Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου Έγγραφο προγραμματισμού 2002-2004, της 07/12/2001, SG Αναφορά: E/2001/2728

- Συμπερίληψη ζητημάτων των αυτόχθονων πληθυσμών στον πολιτικό διάλογο με δικαιούχες χώρες

Η ΕΕ εξέτασε τη σύσταση του ψηφίσματος να συμπεριλάβει ζητήματα των αυτόχθονων πληθυσμών στον πολιτικό διάλογο με χώρες εταίρους. Για παράδειγμα, στη Σύνοδο Κορυφής ΕΕ-Λατινικής Αμερικής τον Ιούνιο του 1999 (Σύνοδος Κορυφής του Ρίο), τα μέρη συμφώνησαν να εφαρμόσουν στην πράξη κοινά προγράμματα και να υιοθετήσουν εθνικά μέτρα προκειμένου:

«να προωθούν και να προστατεύουν τα δικαιώματα των αυτόχθονων πληθυσμών, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματός τους να συμμετέχουν ισότιμα και να απολαμβάνουν τις ευκαιρίες και τα οφέλη της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, με πλήρη σεβασμό των ταυτοτήτων, πολιτισμών και παραδόσεών τους».¹⁴

Τα μέρη συμφώνησαν επίσης να προάγουν τη συνεργασία που αποσκοπεί στην ενίσχυση των ευκαιριών για τους αυτόχθονες πληθυσμούς να συμμετέχουν στον προγραμματισμό και την εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης.¹⁵ Η συμφωνία πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και του Συμφώνου της Καρθαγένης και των κρατών μελών του, συγκεκριμένα τη Δημοκρατία της Βολιβίας, τη Δημοκρατία της Κολομβίας, τη Δημοκρατία του Εκουαδόρ, τη Δημοκρατία του Περού και τη Δημοκρατία της Βενεζουέλας, τονίζει επίσης τη σημασία της προώθησης και προστασίας των δικαιωμάτων των αυτόχθονων πληθυσμών.¹⁶

Ο διάλογος της ΕΕ στο πλαίσιο της Διάσκεψης για τη Βόρεια Διάσταση (ένας διάλογος για τις εξωτερικές και διασυνοριακές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης που καλύπτουν την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας, την περιοχή του Αρκτικού Ωκεανού και τη Βορειοδυτική Ρωσία) εξέτασε επίσης το ενδιαφέρον για τους αυτόχθονες πληθυσμούς.¹⁷ Στη διάσκεψη του Ελσίνκι του Νοεμβρίου 1999 έγινε ιδιαίτερη αναφορά στη διαρκώς μεγαλύτερη προσοχή που δίνεται σε αυτόχθονες πληθυσμούς των αρκτικών περιοχών στο πλαίσιο της συνεργασίας για τη Βόρεια Διάσταση. Οι Υπουργοί Εξωτερικών συμφώνησαν ότι πρέπει να γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των αυτόχθονων πληθυσμών των αρκτικών περιοχών, με ιδιαίτερη αναφορά στο περιβάλλον και τη διαχείριση των φυσικών πόρων. Η ΕΕ πραγματοποιεί επίσης τακτικό πολιτικό διάλογο με τον Καναδά. Στο πλαίσιο της μελλοντικής συνεργασίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ο Καναδάς συμφώνησαν να εξετάσουν από κοινού την υποστήριξη διάσκεψης και ορισμένων συναφών δραστηριοτήτων όσον αφορά τη σχέση μεταξύ δασοκομίας, αειφόρου ανάπτυξης και αυτόχθονων πληθυσμών.¹⁸

Δεν πρέπει να παραβλεφθεί ο διάλογος στο πλαίσιο της διαπραγμάτευσης εγγράφων στρατηγικής για κάθε χώρα και εθνικών ενδεικτικών προγραμμάτων. Συγκεκριμένοι τύποι παρέμβασης, συμπεριλαμβανομένης της ενίσχυσης της ικανότητας οργάνωσης των

¹⁴ Δήλωση του Ρίο ντε Τζανέιρο, παραγρ. 3,16, βλ.: http://www.europa.eu.int/comm/external_relations/la/rio/sum_06_99.htm

¹⁵ στο ίδιο, παραγρ. 35,44

¹⁶ Συμφωνία πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και του συμφώνου της Καρθαγένης και των χωρών μελών του, Άρθρο 20, Επίσημη Εφημερίδα L 127 , 29/04/1998 σ. 0011-0025)

¹⁷ Διάσκεψη των Υπουργών Εξωτερικών για τη Βόρεια Διάσταση, Ελσίνκι, 11-12 Νοεμβρίου 1999. Η έκθεση της Διάσκεψης διατίθεται στην ιστοθέση: http://europa.eu.int/comm/external_relations/north_dim/conf/formin1/index.htm

¹⁸ Σύνοδος κορυφής ΕΕ-Καναδά, Στοκχόλμη, 21 Ιουνίου 2001. Η έκθεση της Διάσκεψης διατίθεται στην ιστοθέση: http://europa.eu.int/comm/external_relations/canada/sum06_01/north.htm

αυτόχθονων πληθυσμών, καθορίζονται στα εν λόγω έγγραφα, για παράδειγμα μεταξύ της ΕΕ και της Μποτσουάνα.¹⁹ Στο Έγγραφο Στρατηγικής για τη Χώρα και στο Εθνικό Ενδεικτικό Πρόγραμμα για τη Βραζιλία, τα προβλήματα των αυτόχθονων πληθυσμών αναγνωρίζονται ως διατομεακό πρόβλημα του προγράμματος για τη φτώχεια στις βόρειες και βορειοανατολικές περιοχές.²⁰ Ομοίως, στο Έγγραφο Στρατηγικής για τη Χώρα και στο Εθνικό Ενδεικτικό Πρόγραμμα για την Παραγουάη, η προσοχή επικεντρώνεται στις παραβιάσεις των δικαιωμάτων των αυτόχθονων πληθυσμών, που:

“...είναι οι πλέον ευπρόσβλητοι και η κατάστασή τους είναι άνιση όσον αφορά την υγεία, την εκπαίδευση, την απασχόληση, τη γαιοκτησία και την κοινωνική ένταξη.”

Στο πλαίσιο της χρηματοδοτικής και τεχνικής συνεργασίας που ορίζεται στο συγκεκριμένο πρόγραμμα, προβλέπεται ειδική στήριξη σε κοινότητες αυτόχθονων και αγροτών στο Chaco, και για αποκεντρωμένα έργα που εξετάζουν την υδροδότηση κοινοτήτων αυτόχθονων και αγροτών.

Σε περιφερειακό πλαίσιο, μία συμφωνία πλαίσιο συνεργασίας με τις Δημοκρατίες της Κόστα Ρίκα, του Ελ Σαλβαδόρ, της Γουατεμάλας, της Ονδούρας, της Νικαράγουας και του Παναμά δεσμεύει τα μέρη να εδραιώσουν μία συνεργασία που αποσκοπεί στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, με βάση μεταξύ άλλων, τα συμφέροντα των αυτόχθονων πληθυσμών.²¹

Ομοίως, μία συμφωνία πλαίσιο συνεργασίας με τις Δημοκρατίες της Κόστα Ρίκα, του Ελ Σαλβαδόρ, της Γουατεμάλας, της Ονδούρας, της Νικαράγουας και του Παναμά δεσμεύει τα μέρη να εδραιώσουν μία συνεργασία που αποσκοπεί στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, με βάση μεταξύ άλλων, τα συμφέροντα των αυτόχθονων πληθυσμών.²² Η συνεργασία όσον αφορά τις κοινωνικές υποθέσεις και τη φτώχεια που συνδέεται με αυτόχθονες πληθυσμούς περιλαμβάνεται επίσης στη συμφωνία εταιρικής σχέσης με το Μεξικό.²³

Η ΕΕ εκφράζει το ενδιαφέρον της για τους αυτόχθονες πληθυσμούς σε διεθνή φόρουμ όπως η Επιτροπή των ΗΕ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και η Γενική Συνέλευση των ΗΕ. Στην 57^η Επιτροπή των ΗΕ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, η Προεδρία της ΕΕ έδωσε έμφαση στο γεγονός ότι τα δικαιώματα του ανθρώπου για τους αυτόχθονους πληθυσμούς πρέπει να είναι πλήρως σεβαστά υπό όλες τις περιστάσεις.²⁴ Η ΕΕ ενθάρρυνε ειδικότερα την κυβέρνηση του Μεξικού να εντείνει τις προσπάθειές της για την κατάργηση των διακρίσεων έναντι των αυτόχθονων πληθυσμών και τον πλήρη σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Στη συγκεκριμένη επιτροπή, όλες οι χώρες της ΕΕ υποστήριξαν το ψήφισμα που κατέθεσε προς συζήτηση η Δανία και το οποίο προτείνει στο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο των ΗΕ τη δημιουργία ενός μόνιμου φόρουμ για τους αυτόχθονες πληθυσμούς.

¹⁹ Διατίθεται στην ιστοθέση: http://www.cc.cec/home/dgserve/dev/iqsg/files/orig_csp/bw_csp.pdf

²⁰ Διατίθεται στην ιστοθέση: http://www.cc.cec/home/dgserve/dev/iqsg/files/orig_csp/bv_csp.pdf

²¹ Συμφωνία πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και των Δημοκρατιών της Κόστα Ρίκα, του Ελ Σαλβαδόρ, της Γουατεμάλας, της Ονδούρας, της Νικαράγουας και του Παναμά, ΕΕ L 063

²² Συμφωνία πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και των Δημοκρατιών της Κόστα Ρίκα, του Ελ Σαλβαδόρ, της Γουατεμάλας, της Ονδούρας, της Νικαράγουας και του Παναμά, ΕΕ L 172 της 30.06.1986

²³ Συμφωνία για την οικονομική εταιρική σχέση, τον πολιτικό συντονισμό και τη συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, αφενός, και των Ηνωμένων Πολιτειών του Μεξικού, αφετέρου - ΕΕ L 276, 28/10/2000

²⁴ Δήλωση της Προεδρίας της ΕΕ, στοιχείο 7, 57^η Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του ανθρώπου, 19 Μαρτίου –27 Απριλίου 2001

Σε παγκόσμιο επίπεδο, η ΕΕ συμμετέχει ενεργά στις εργασίες της ad hoc ανοικτής ομάδας εργασίας σχετικά με το άρθρο 8 στοιχείο ι της Σύμβασης για τη Βιοποικιλότητα (ΣΒΠ) και τις σχετικές διατάξεις. Το άρθρο αυτό απαιτεί τα μέρη να σέβονται, να διαφυλάττουν και να διατηρούν τη γνώση, τις καινοτομίες και τις πρακτικές των αυτόχθονων και τοπικών κοινοτήτων που ενσωματώνουν παραδοσιακούς τρόπους ζωής που έχουν σημασία για τη διατήρηση και βιώσιμη χρήση της βιοποικιλότητας. Η ad hoc ομάδα εργασίας σημείωσε πρόοδο στην εφαρμογή του προγράμματος εργασίας υιοθετώντας, μεταξύ άλλων, το σχέδιο συστάσεων για την εκτίμηση του πολιτιστικού, περιβαλλοντικού και κοινωνικού αντίκτυπου όσον αφορά τα έργα ανάπτυξης που προτείνονται προς υλοποίηση, ή που πιθανόν να έχουν αντίκτυπο σε ιερούς χώρους και σε εδάφη ή ύδατα που εκ παραδόσεως κατέχουν ή χρησιμοποιούν αυτόχθονες και τοπικές κοινότητες. Η εισροή της ΕΕ ήταν αποφασιστικής σημασίας για την επίτευξη αυτού του αποτελέσματος.

Επιπλέον, επίσης στο πλαίσιο της ΣΒΠ, η ΕΕ ήταν ένας από τους πλέον δραστήριους φορείς για την ανάπτυξη του Σχεδίου των Κατευθυντήριων Γραμμών της Βόννης για την πρόσβαση σε γενετικούς πόρους και τον δίκαιο και εύλογο επιμερισμό των οφελών που προκύπτουν από τη χρησιμοποίησή τους. Το πεδίο των κατευθυντήριων γραμμών περιλαμβάνει όλους τους γενετικούς πόρους και τις συναφείς παραδοσιακές γνώσεις, καινοτομίες και πρακτικές που καλύπτει η ΣΒΠ. Σκοπός τους είναι να εξασφαλίσουν ότι τηρούνται δεόντως οι αρχές της «προγενέστερης πληροφορημένης συγκατάθεσης» και των «αμοιβαίως συμφωνηθέντων όρων» όταν επιδιώκεται η πρόσβαση σε γενετικούς πόρους ή σε παραδοσιακή γνώση αυτόχθονων πληθυσμών ή τοπικών κοινοτήτων.²⁵

- Συστηματική παρακολούθηση έργων που επηρεάζουν αυτόχθονες πληθυσμούς

Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση αποτελούν βασική συνιστώσα του κύκλου του έργου. Η Ανακοίνωση για τα δικαιώματα του ανθρώπου υπογραμμίζει την κρίσιμη σημασία που έχουν η παρακολούθηση, η αξιολόγηση και η εκτίμηση του αντίκτυπου των έργων, αναφέροντας ότι η Επιτροπή θα αναπτύξει μία μεθοδολογία για την εκτίμηση του αντίκτυπου των δικαιωμάτων του ανθρώπου σε έργα και προγράμματα συνεργασίας και θα παρακολουθεί τον αντίκτυπο μεμονωμένων προγραμμάτων και έργων στα δικαιώματα του ανθρώπου, συμπεριλαμβανομένων, ασφαλώς, των δικαιωμάτων των αυτόχθονων πληθυσμών. Οι κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για την αειφόρο διαχείριση των υδάτινων πόρων ορίζουν ότι τα έργα πρέπει να καθορίζουν δείκτες κοινωνικού αντίκτυπου και μέσα για την παρακολούθηση και ανάλυσή τους, και ότι πρέπει να εφαρμόζονται συστήματα για την παρακολούθηση των κοινωνικών, οικονομικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου. Το στοιχείο αυτό απαιτεί τον σαφή καθορισμό κατάλληλων δεικτών απόδοσης για την αξιολόγηση έργων στη διάρκεια της εφαρμογής και της μεταγενέστερης λειτουργίας. Η Ανακοίνωση για το πρόγραμμα δράσης για τη βιοποικιλότητα ορίζει επίσης την ανάγκη εκτίμησης του αντίκτυπου. Προτείνει, ειδικότερα, την ενίσχυση της ικανότητας των εθνικών και τοπικών οργανισμών όσον αφορά την πραγματοποίηση και αξιολόγηση των εκτιμήσεων του περιβαλλοντικού αντίκτυπου προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι η βιοποικιλότητα ενσωματώνεται σε διάφορες πολιτικές και προγράμματα.

Το Εγχειρίδιο Περιβαλλοντικής Ολοκλήρωσης της Επιτροπής δίνει έμφαση στη σημασία της παρακολούθησης του αντίκτυπου των έργων προκειμένου να διαπιστώνεται κατά πόσον επηρεάζουν δυσμενώς ή σοβαρά τη χρήση της γης, τον τρόπο ζωής και τις αξίες των κοινοτήτων, και τους αυτόχθονες πληθυσμούς. Ορίζει λεπτομερή μεθοδολογία σχετικά με τον

²⁵ Αμφότερες οι προαναφερόμενες Συστάσεις και οι Κατευθυντήριες Γραμμές της Βόννης θα εγκριθούν τελικά από την Έκτη Διάσκεψη των Μερών της ΣΒΠ τον Απρίλιο του 2002 στη Χάγη

τρόπο προσδιορισμού του αντίκτυπου σε «βασικές περιβαλλοντικές συνθήκες». Μεταξύ των δυσμενών επιπτώσεων που αφορούν αυτόχθονες κοινότητες μπορεί να είναι η απώλεια γαιών, η απώλεια μέσων συντήρησης, η αλλαγή ή απώλεια παραδοσιακών δικαιωμάτων και εθίμων και η ακούσια επανεγκατάσταση. Το εγχειρίδιο καθιστά σαφές ότι η παρακολούθηση πρέπει να εξασφαλίζεται καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου του έργου, εκτιμώντας βασικές περιβαλλοντικές συνθήκες, τον δυνητικό και πραγματικό αντίκτυπο των έργων και καθορίζοντας οποιαδήποτε άμβλυνση ή αντιστάθμιση δυσμενών επιπτώσεων.

Η παρακολούθηση των έργων που επηρεάζουν τους αυτόχθονες πληθυσμούς είναι ένα από τα βασικά καθήκοντα του σημείου επικέντρωσης για τα συγκεκριμένα ζητήματα στο εσωτερικό της Επιτροπής, όπως ορίζεται στο τμήμα 2 παρακάτω.

- Κατάρτιση υπαλλήλων της Επιτροπής και των κρατών μελών για συναφή θεματικά και γεωγραφικά ζητήματα

Απαιτείται κατάρτιση για την ενίσχυση της ικανότητας των υπαλλήλων της Επιτροπής προκειμένου να εξετάζονται ειδικά ζητήματα συναφή με τα δικαιώματα του ανθρώπου, συμπεριλαμβανομένου του ενδιαφέροντος για αυτόχθονες πληθυσμούς. Η κατάρτιση αυτή θα συμβάλλει στη βελτίωση της ανάδρασης από αντιπροσωπείες σχετικά με προγράμματα και έργα που επηρεάζουν τις εν λόγω κοινότητες. Οι αντιπροσωπείες των οποίων ζητήθηκε η γνώμη κατά την προετοιμασία της παρούσας έκθεσης (βλ. τμήμα 2.1.5 παρακάτω) εξέφρασαν σαφές αίτημα για την παροχή σαφέστερης πληροφόρησης σχετικά με ζητήματα των αυτόχθονων και για ενισχυμένη επιτόπια εμπειρογνομosύνη της ΕΕ.

Η Ανακοίνωση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα επιβεβαιώνει την ανάγκη να εκπαιδευθεί το προσωπικό της Επιτροπής. Προς το σκοπό αυτό, έχουν διατεθεί στο κεφάλαιο Α του προϋπολογισμού της ΕΕ, ειδικά κονδύλια. Παρέχεται επιμόρφωση στο προσωπικό της Επιτροπής της Γενικής Διεύθυνσης Εξωτερικών Σχέσεων (RELEX) στις Βρυξέλλες και στο προσωπικό των Αντιπροσωπειών και θα χρησιμεύσει για να μελετηθεί το ζήτημα της επιμόρφωσης σε ζητήματα αφορώντα τους αυτόχθονες πληθυσμούς. Η Επιτροπή υλοποιεί τα επιμορφωτικά προγράμματα σε διάφορα επίπεδα, ανάλογα με την εμπειρία του σχετικού προσωπικού και την εμπλοκή του στα ζητήματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ένα βασικό επίπεδο επιμόρφωσης στα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία παρέχεται σε όλους τους καινούργιους υπαλλήλους της RELEX καθώς και στους αποχωρούντες για τις Αντιπροσωπείες. Πιο προχωρημένη κατάρτιση ειδική για το προσωπικό της RELEX, αφορά την αξιολόγηση αντικτύπου σε ότι αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η Επιτροπή ακολουθεί την εμπειρία των κρατών μελών και συνεργάζεται με αυτά που δραστηριοποιούνται στον εν λόγω τομέα, μεταξύ άλλων, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Φιλανδία και τη Σουηδία, στο πλαίσιο της Ομάδας Εργασίας του Συμβουλίου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (COHOM).

- Ενίσχυση του συντονισμού και της συνοχής στο εσωτερικό της ΕΕ

Το έγγραφο εργασίας απαιτεί αυξημένο συντονισμό εντός της ΕΕ για ζητήματα σχετικά με τους αυτόχθονες πληθυσμούς, με αρχική επικέντρωση στην ανταλλαγή πληροφοριών και στη γνωστοποίηση εμπειριών για τον προσδιορισμό κοινών στόχων, δυσχερειών και προτεραιοτήτων και τον καθορισμό συγκεκριμένων κατευθυντήριων γραμμών δράσης.²⁶ Η σύσταση το 2001 μιας ομάδας/υποομάδας εργασίας της Επιτροπής εντός της διυπηρεσιακής ομάδας για τα δικαιώματα του ανθρώπου ασχολήθηκε ιδιαίτερα με ζητήματα των αυτόχθονων πληθυσμών προκειμένου να διευκολυνθεί η έρευνα για την προετοιμασία της παρούσας έκθεσης που παρέχει τη δυνατότητα να ενισχυθεί η ροή πληροφοριών μεταξύ των υπηρεσιών της Επιτροπής και για μεγαλύτερη συνοχή όσον αφορά τον καθορισμό προτεραιοτήτων. Η Επιτροπή έχει επίσης δημιουργήσει σημεία επικέντρωσης σε βασικές υπηρεσίες προκειμένου να εκτελούν χρέη συνδέσμου με αυτόχθονες πληθυσμούς και να παρέχουν ενισχυμένο διυπηρεσιακό συντονισμό για τα συγκεκριμένα ζητήματα.

Το 2001 πραγματοποιήθηκαν διαβουλεύσεις με 86 Αντιπροσωπείες της Επιτροπής στις αναπτυσσόμενες χώρες με στόχο τη γνωστοποίηση εμπειριών και τη συνδρομή στον καθορισμό προτεραιοτήτων, υπό το πρίσμα των συστάσεων του ψηφίσματος. Στο ερωτηματολόγιο εξετάστηκε το ζήτημα του διαλόγου με τις εθνικές αρχές σχετικά με τους αυτόχθονες πληθυσμούς, η αναγνώριση αυτόχθονων κοινοτήτων, οι δυσχέρειες και οι ανάγκες αυτών των κοινοτήτων και οι δραστηριότητες που χρηματοδότησε η ΕΕ στη χώρα τους. Από τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων συνάγονται ορισμένες υποδείξεις, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης βελτίωσης της επιτόπιας εμπειρογνωμοσύνης για ζητήματα σχετικά με τους αυτόχθονες πληθυσμούς και για μεγαλύτερη σαφήνεια σχετικά με τα δημοσιονομικά μέσα της ΕΕ που διατίθενται για την αντιμετώπισή τους.

Η Ανακοίνωση για τα δικαιώματα του ανθρώπου ενίσχυσε το στόχο της προώθησης της συνοχής μεταξύ των Ομάδων Εργασίας του Συμβουλίου με ένα πολιτικό ενδιαφέρον για τα δικαιώματα του ανθρώπου και τον εκδημοκρατισμό και επιτροπές που ασχολούνται με την εξωτερική βοήθεια. Αυτό περιλαμβάνει την επισήμανση των ανακολουθιών οσάκις ανακύπτουν μεταξύ των Ομάδων Εργασίας του Συμβουλίου για τα δικαιώματα του ανθρώπου, την κοινωνική ανάπτυξη και άλλων επιτροπών. Η Ανακοίνωση προωθεί επίσης την άποψη τα δικαιώματα του ανθρώπου, συμπεριλαμβανομένου του ενδιαφέροντος για τους αυτόχθονες πληθυσμούς, να εξετάζονται ως διατομεακό ή «διαπυλωνικό» ζήτημα από τις διάφορες Ομάδες Εργασίας του Συμβουλίου. Τελευταία, το ζήτημα των αυτόχθονων πληθυσμών συζητήθηκε ιδιαίτερα κατά τη διαβούλευση σχετικά με το έγγραφο προγραμματισμού ΕΠΔΑ 2002-2004 με την επιτροπή των κρατών μελών για τα δικαιώματα του ανθρώπου και τη δημοκρατία.²⁷ Τα κράτη μέλη, κατόπιν συζήτησης σχετικά με την προσέγγιση της Επιτροπής για το ζήτημα των αυτόχθονων πληθυσμών, ενέκρινε τους ειδικούς στόχους, τα αναμενόμενα αποτελέσματα, το ενδεικτικό κονδύλιο και τους προτεινόμενους τύπους βοήθειας στον συγκεκριμένο τομέα. Αυτό του μέρους του εγγράφου προγραμματισμού καθιστά επίσης σαφές ότι όσον αφορά τη στήριξη της προς τους αυτόχθονες πληθυσμούς, η Κοινότητα θα συνεχίσει να ενεργεί σε συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς και, ειδικότερα, με μηχανισμούς των ΗΕ.

²⁶ Έγγραφο εργασίας της Επιτροπής 11 Μαΐου 1998, στο ίδιο σ.16

²⁷ Έγγραφο Προγραμματισμού της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας για τη Δημοκρατία και τα Δικαιώματα του Ανθρώπου 2002-2004, στο ίδιο, τμήμα 1.4.3 «αυτόχθονες πληθυσμοί»

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διατηρεί αμείωτο ενδιαφέρον για τις δραστηριότητες της Κοινότητας στον τομέα των δικαιωμάτων του ανθρώπου, συμπεριλαμβανομένου του ενδιαφέροντος για τους αυτόχθονες πληθυσμούς, και παρακολουθεί μεμονωμένα έργα που έχουν αντίκτυπο στη συγκεκριμένη ομάδα. Για παράδειγμα, το Κοινοβούλιο έχει εκφράσει τις ανησυχίες του σχετικά με την πίεση που ασκείται στη γη των αυτόχθονων πληθυσμών της Κουιάδας Javari στη Βραζιλία, όπου η Επιτροπή χρηματοδότησε ένα αναπτυξιακό έργο. Η Επιτροπή απάντησε παρέχοντας λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τη στρατηγική και τις δραστηριότητες του έργου για την προστασία των αυτόχθονων πληθυσμών και των δασικών πόρων τους²⁸. Αυτός ο τύπος λεπτομερούς ελέγχου και ανταλλαγής πληροφοριών είναι σαφώς χρήσιμος για την ενίσχυση της συνοχής εντός της ΕΕ για ζητήματα αυτόχθονων πληθυσμών και οι διαβουλεύσεις αυτές πρέπει να ενισχυθούν προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνοχή και η συμπληρωματικότητα εντός της ΕΕ.

2.2. Διαβουλεύσεις με αυτόχθονες πληθυσμούς

- Να καθοριστούν μεθοδολογίες και διαδικασίες για την εξασφάλιση της πλήρους συμμετοχής των αυτόχθονων πληθυσμών στην αναπτυξιακή διαδικασία

Στην 57^η Επιτροπή των ΗΕ για τα δικαιώματα του ανθρώπου, η Προεδρία της ΕΕ επισήμανε ότι:

«Είναι σημαντικό να υπογραμμίζεται ο συνολικός χαρακτήρας της αναπτυξιακής διαδικασίας. Δίνεται ιδιαίτερη προσοχή μεταξύ άλλων σε αυτόχθονες πληθυσμούς προκειμένου να εξασφαλίζεται η πλήρης συμμετοχή τους».²⁹

Η Επιτροπή έχει καταβάλει έντονες προσπάθειες για την ανάπτυξη μιας συμμετοχικής προσέγγισης όσον αφορά τις πολιτικές και τις διαδικασίες της. Η Ανακοίνωση για τα δικαιώματα του ανθρώπου τονίζει την ανάγκη χρησιμοποίησης συμμετοχικών προσεγγίσεων στο σχεδιασμό των προγραμμάτων και ενίσχυσης της ικανότητας των φορέων της κοινωνίας των πολιτών που συμμετέχουν στο διάλογο και στην εφαρμογή προγραμμάτων.³⁰ Το Εγχειρίδιο της Επιτροπής για τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο υπογραμμίζει ότι η διαβούλευση με τις επηρεαζόμενες κοινότητες αποτελεί αναπόσπαστο μέρος κάθε διαδικασίας περιβαλλοντικής εκτίμησης και ότι, για να αμβλυνθούν δυνητικές δυσμενείς επιπτώσεις των έργων, οι αυτόχθονες ομάδες πρέπει να ενσωματώνονται ως ισότιμοι εταίροι στο σχεδιασμό και την εφαρμογή σχεδίων διαχείρισης.³¹ Η Ανακοίνωση της Επιτροπής για τα δάση και την ανάπτυξη ορίζει ότι η συμμετοχική προσέγγιση αποτελεί θεμελιώδη αρχή κάθε έργου από την ανάπτυξη πολιτικής μέσω προσδιορισμού, εκτίμησης και εφαρμογής των ενεργειών³². Οι κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με την αναπτυξιακή συνεργασία όσον αφορά βιώσιμους υδάτινους πόρους τονίζουν τη σημασία μιας συμμετοχικής προσέγγισης που περιλαμβάνει τοπικές ΜΚΟ και ΜΚΟ αυτόχθονων πληθυσμών, διότι η πλήρης συμμετοχή των ενδιαφερομένων είναι πιθανότερο να εξασφαλίσει την επιτυχία του έργου. Οι κατευθυντήριες γραμμές καθιστούν σαφές ότι τα έργα δεν πρέπει απλώς να συνεκτιμούν τις

²⁸ Γραπτή ερώτηση αριθ. E-0767/98 του Mark Watts προς την Επιτροπή, ΕΕ C 354/24 της 19ης Νοεμβρίου 1998

²⁹ Δήλωση της Προεδρίας της ΕΕ, στοιχείο 7, «Το δικαίωμα στην ανάπτυξη» Ψήφισμα 2001/9, L15/αναθ.1)

³⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του εκδημοκρατισμού, της 8^{ης} Μαΐου 2001, στο ίδιο

³¹ «Ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών προβλημάτων στην αναπτυξιακή και οικονομική συνεργασία» (σχέδιο), στο ίδιο

³² Ανακοίνωση για τα δάση και την ανάπτυξη, στο ίδιο

απόψεις των αυτόχθονων πληθυσμών, αλλά συγκεκριμένες ενέργειες και βοήθεια πρέπει να ενσωματώνονται σε έργα για την εξασφάλιση της ουσιαστικής συμμετοχής των επηρεαζόμενων κοινοτήτων.³³

- Να δημιουργηθούν σημεία επαφής ως σύνδεσμοι με αυτόχθονες πληθυσμούς στις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Η Επιτροπή έχει δημιουργήσει πρακτικούς μηχανισμούς για την εξασφάλιση της διαβούλευσης με αυτόχθονες πληθυσμούς για πολιτικές και δραστηριότητες που τους επηρεάζουν. Το σημαντικότερο είναι, όπως προτείνεται στη έγγραφο εργασίας, ότι η Επιτροπή έχει δημιουργήσει σημεία επαφής σε βασικές υπηρεσίες που εκτελούν χρέη συνδέσμου με αυτόχθονες πληθυσμούς.³⁴ Μεταξύ των αρμοδιοτήτων τους είναι επίσης η τεχνική στήριξη σε υπαλλήλους της Επιτροπής και η παρακολούθηση ζητημάτων σχετικών με τους αυτόχθονες πληθυσμούς.³⁵ Τέτοια σημεία επαφής έχουν δημιουργηθεί στις Γενικές Διευθύνσεις Εξωτερικές Σχέσεις (Μονάδα Δικαιώματα του ανθρώπου και Εκδημοκρατισμός, Ανάπτυξη (Γραφείο Κοινωνία των πολιτών), Περιβάλλον (Γραφείο ΣΒΠ και Αυτόχθονες πληθυσμοί) και EuropeAid (Μονάδα Δημοκρατία και Δικαιώματα του ανθρώπου). Αυτά τα σημεία επαφής συνεργάζονται στενά με γεωγραφικά γραφεία των υπηρεσιών της Επιτροπής, τις Αντιπροσωπείες της Επιτροπής και με αντιπροσώπους κρατών μελών.

Η Επιτροπή έχει επίσης επωφεληθεί από διαβουλεύσεις με ένα άτυπο δίκτυο τριών οργανώσεων αυτόχθονων πληθυσμών, τη *Διεθνή συμμαχία για τους αυτόχθονες πληθυσμούς και πληθυσμούς με φυλετική συγκρότηση των τροπικών δασών*, το *Συμβούλιο Saami* και τη *Διεθνή ομάδα εργασίας για υποθέσεις αυτόχθονων πληθυσμών (IWGIA)*, με σκοπό την προώθηση του συντονισμού, την ανταλλαγή εμπειριών και τη διαφάνεια στην ανάπτυξη έργων.

- Να αναγνωριστούν οι προτεραιότητες που οι ίδιοι οι αυτόχθονες πληθυσμοί θέτουν

Η Επιτροπή έχει προβεί σε ευρείες διαβουλεύσεις με αυτόχθονες πληθυσμούς με σκοπό την αναγνώριση των προτεραιοτήτων που οι ίδιοι θέτουν όσον αφορά τη διαδικασία για την ανάπτυξη, με βάση τη διαβούλευση με αυτές τις ομάδες κατά την εκπόνηση του εγγράφου εργασίας το 1998. Το 2001, η Επιτροπή έστειλε λεπτομερές ερωτηματολόγιο σε οργανώσεις αυτόχθονων πληθυσμών για να γνωστοποιήσουν τις απόψεις τους σχετικά με το βαθμό στον οποίον έχουν εφαρμοστεί στην πράξη το ψήφισμα και το έγγραφο εργασίας. Αρχικά εστάλη στο δίκτυο των οργανώσεων που βρίσκονται ήδη σε επαφή με την Επιτροπή, οι οποίες στις συνέχεια το κυκλοφόρησαν ευρύτερα σε μικρότερες ομάδες αυτόχθονων. Το ερωτηματολόγιο επεδίωκε να αναγνωρίσει αυτόχθονες κοινότητες, τη νομική και κοινωνικοοικονομική κατάστασή τους, τις προτεραιότητές τους σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, και, ενόψει της εφαρμογής του ψηφίσματος, την επαφή τους με έργα και προγράμματα της ΕΕ και τη σχέση τους με αντιπροσωπείες της Επιτροπής.

³³ Κατευθυντήριες γραμμές για την συνεργασία για την ανάπτυξη στον τομέα των υδάτινων πόρων – Για μία αειφόρο διαχείριση των υδάτινων πόρων, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 1998, Αριθμός καταλόγου: CF-16-98-966-EN-C, διατίθεται στην ιστοθέση:

http://europa.eu.int/comm/development/publicat/water/en/frontpage_en.htm

³⁴ Έγγραφο εργασίας της Επιτροπής της 11^{ης} Μαΐου 1998, στο ίδιο, σ.15

³⁵ Για λεπτομέρειες σχετικά με την επικοινωνία με τα κέντρα επικέντρωσης της Επιτροπής, βλ.: http://www.europa.eu.int/comm/external_relations/human_rights/ip/index.htm

Οι απαντήσεις στα ερωτηματολόγια παρείχαν λεπτομερή στοιχεία σχετικά με την κατάσταση των αυτόχθονων πληθυσμών, που θα χρησιμοποιηθούν κατά το σχεδιασμό και την εφαρμογή έργων και για την οριοθέτηση της συνολικής στρατηγικής της ΕΕ. Οι απαντήσεις αποκάλυψαν όμως ότι απαιτείται περαιτέρω πρόοδος για τη γνωστοποίηση του έργου της ΕΕ στο συγκεκριμένο τομέα και για τη βελτίωση των επαφών μεταξύ των οργανώσεων των αυτόχθονων πληθυσμών επιτόπου και των Αντιπροσωπειών της Επιτροπής. Μία από τις πτυχές που κατέστη εμφανής ήταν ότι οι τεχνικές και διοικητικές απαιτήσεις για την εφαρμογή χρηματοδότησης από σημαντικούς χορηγούς βοήθειας όπως η ΕΕ θα μπορούσε να αποτελέσει εμπόδιο για τη συμμετοχή αυτόχθονων ομάδων, ιδίως για μικρές οργανώσεις βάσης, που πιθανόν να μην έχουν την ικανότητα να διαχειρίζονται αρκετά περίπλοκες διαδικασίες. Το στοιχείο αυτό τονίζει τη σημασία, όπως προτείνεται στο έγγραφο εργασίας, του καθορισμού και χρήσης κατάλληλων, από πολιτιστική άποψη, μέσων επικοινωνίας και της ενίσχυσης της συμμετοχής μικρής κλίμακας, μεταξύ άλλων μέσω του συστήματος μικροπρογραμμάτων. Το *Ίδρυμα για τα δάση της βροχής και η Διεθνής Συμμαχία για τους αυτόχθονες πληθυσμούς με φυλετική συγκρότηση των τροπικών δασών* έχουν λάβει 350 014 εκατ. ευρώ στο πλαίσιο της ΕΠΔΔΑ για ένα έργο σχετικά με την «Άποψη των αυτόχθονων πληθυσμών για την ανάπτυξη: εφαρμογή του ψηφίσματος της ΕΕ για τους αυτόχθονες πληθυσμούς».³⁶ Εστιάζεται στην έρευνα και περιγραφή επτά μελετών περιπτώσεων της αναπτυξιακής συνεργασίας της ΕΚ και της σχέσης της με αυτόχθονες πληθυσμούς, και περιλαμβάνει την πραγματοποίηση διάσκεψης το 2002 στις Βρυξέλλες. Στη διάσκεψη θα συμμετάσχουν εκπρόσωποι οργανώσεων των αυτόχθονων πληθυσμών, ευρωπαϊκές ΜΚΟ και υπάλληλοι της ΕΕ προκειμένου να συζητήσουν τους τρόπους εφαρμογής της πολιτικής της ΕΕ για τους αυτόχθονες πληθυσμούς. Οι μελέτες περιπτώσεων θα αποτελέσουν τη βάση των συζητήσεων στη διάρκεια της διάσκεψης που θα διαρκέσει τέσσερις ημέρες, συμπεριλαμβανομένης μιας ξεχωριστής «μικρής ομάδας αυτόχθονων» όπου εκπρόσωποι των αυτόχθονων θα γνωστοποιήσουν στοιχεία και θα συζητήσουν τη στρατηγική για την εφαρμογή της πολιτικής της ΕΕ.

Πραγματοποιήθηκε περαιτέρω έρευνα για τις προτεραιότητες των αυτόχθονων πληθυσμών μέσω σειράς περιφερειακών μελετών χρηματοδοτούμενων από την Επιτροπή, τις οποίες συντόνισε η οργάνωση των αυτόχθονων πληθυσμών το *Συμβούλιο Saami*.³⁷ Στόχος των δέκα περιφερειακών μελετών ήταν να βελτιωθεί ο αντίκτυπος των προγραμμάτων αναπτυξιακής συνεργασίας παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με τις προτεραιότητες των αυτόχθονων πληθυσμών και, σύμφωνα με το έγγραφο εργασίας, αναγνωρίζοντας αυτόχθονες πληθυσμούς που διαβιούν υπό ιδιαίτερα κρίσιμες συνθήκες. Οι μελέτες ανέλυσαν την κατάσταση των αυτόχθονων πληθυσμών όσον αφορά το σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου, το καθεστώς τους στο νομικό σύστημα, την κοινωνικοοικονομική κατάστασή τους και τις απειλές στο περιβάλλον και τον πολιτισμό τους. Οι μελέτες κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι τα ζητήματα του ρατσισμού και το περιβάλλον αποτελούν ιδιαίτερες προτεραιότητες που πρέπει να εξεταστούν. Μεταξύ των άλλων αναφαινόμενων προτεραιοτήτων ήταν η ανάγκη των αυτόχθονων πληθυσμών να ενσωματωθούν ως ισότιμοι εταίροι στην αναπτυξιακή διαδικασία και η ανάγκη ενίσχυσης της ικανότητας των οργανώσεων των αυτόχθονων πληθυσμών, καθώς και η επιθυμία δημιουργίας συνασπισμών με άλλες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

³⁶ Ίδρυμα για τα δάση της βροχής και η Διεθνής Συμμαχία για αυτόχθονες πληθυσμούς και πληθυσμούς με φυλετική συγκρότηση των τροπικών δασών, «Απόψεις των αυτόχθονων πληθυσμών για την ανάπτυξη: εφαρμογή της πολιτικής της ΕΕ για τους αυτόχθονες πληθυσμούς», έργο αριθ. 2000/35, γραμμή του προϋπολογισμού B7-702

³⁷ Συμβούλιο Saami, «Περιφερειακές μελέτες σε περιοχές αυτόχθονων: κατάρτιση για τους διεθνείς κανόνες για τα δικαιώματα του ανθρώπου και διαδικασία πολιτικής», έργο αριθ. MTR/VN/98/15, γραμμή του προϋπολογισμού B7-702

- Να εξασφαλιστεί ότι οι αυτόχθονες πληθυσμοί μπορούν να διατυπώνουν ενημερωμένη άποψη για συγκεκριμένες δραστηριότητες της ΕΕ

Η Επιτροπή έχει προβεί σε διαβουλεύσεις με αυτόχθονες πληθυσμούς για ειδικές δραστηριότητες, όπως αποστολές για την παρακολούθηση εκλογών. Για παράδειγμα, στη διάρκεια της αποστολής για την παρακολούθηση των εκλογών στο Περού το 2001, η αποστολή εξέτασε ιδιαίτερα την κατάσταση των αυτόχθονων κοινοτήτων, που διέτρεχαν κίνδυνο αποκλεισμού και διακρίσεων κατά την εκλογική διαδικασία.³⁸ Η αποστολή αντιμετώπισε το πρόβλημα προβαίνοντας σε διαβουλεύσεις με αντιπροσώπους αυτόχθονων ομάδων σχετικά με τις εκλογικές δυσχέρειες που γνώριζαν οι κοινότητές τους. Στο πλαίσιο αυτό, οργανώθηκε ημερήσιο σεμινάριο για ενώσεις και κοινότητες αυτόχθονων, σε συνεργασία με την Υπηρεσία του Διαμεσολαβητή. Οι εκπρόσωποι των αυτόχθονων παρουσίασαν τα συγκεκριμένα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, μεταξύ άλλων δυσαρέσκεια για τους εκλογικούς καταλόγους, μη χρησιμοποίηση των γλωσσών των αυτόχθονων στην ενημέρωση για τις εκλογές, η τοποθεσία των εκλογικών τμημάτων και η μεταχείριση των απομακρυσμένων πληθυσμών. Οι εκπρόσωποι υπέβαλαν προτάσεις για την επίλυση αυτών των προβλημάτων, που εστιάζονταν στη χρήση της γλώσσας τους καθ' όλη τη διάρκεια της εκλογικής διαδικασίας, στην εδαφική και πολιτιστική αποκέντρωση μεταξύ των διάφορων κοινοτήτων στο Περού, και στην αγωγή του πολίτη στα σχολεία μέσω συμφωνιών με εκλογικούς οργανισμούς και μη κυβερνητικές οργανώσεις. Τα αιτήματα αυτά παρουσιάζονται στην έκθεση του Διαμεσολαβητή για τις αυτόχθονες κοινότητες όσον αφορά τον πρώτο γύρο των εκλογών, που πρότείνει οι εκλογικές οργανώσεις να ενεργούν σε συντονισμό με τις αρχές των αυτόχθονων πληθυσμών.

2.3. Στήριξη των αυτόχθονων πληθυσμών σε τομείς προτεραιότητας

Η Επιτροπή, μέσω των δημοσιονομικών μέσων που σκιαγραφούνται στο τμήμα 2 παραπάνω, χορήγησε 21,9 εκατ. ευρώ για έργα που επηρεάζουν άμεσα τους αυτόχθονες ως ενδιαφερόμενες ομάδες. Στο ποσό αυτό δεν περιλαμβάνεται το ευρύ φάσμα έργων και προγραμμάτων που έχουν έμμεσο αντίκτυπο σε αυτόχθονες πληθυσμούς. Η επανεξέταση των δραστηριοτήτων προς στήριξη αυτής της ομάδας δείχνει ότι η Επιτροπή χορηγεί κονδύλια προς ορισμένους βασικούς θεματικούς τομείς που αναφέρονται στο ψήφισμα και στο έγγραφο εργασίας. Καθώς ο αριθμός των έργων είναι ιδιαίτερα υψηλός για να εξεταστούν μεμονωμένα σε έκθεση αυτού του τύπου, ορισμένα από τα σημαντικότερα παραδείγματα περιγράφονται παρακάτω, παρουσιάζοντας έργα που είναι άμεσα στοχοθετημένα σε αυτόχθονες πληθυσμούς και αυτά που έχουν σαφή αντίκτυπο σε κοινότητες αυτόχθονων.

- Παροχή βοήθειας για εθνικές προσπάθειες που αποσκοπούν στην αναγνώριση και το σεβασμό των δικαιωμάτων των αυτόχθονων πληθυσμών

Διαχείριση της προστασίας στη Μποτσουάνα

Η Κοινότητα χρηματοδοτεί ένα πρόγραμμα προστασίας και διαχείρισης της άγριας πανίδας και χλωρίδας στη Μποτσουάνα, βασική συνιστώσα του οποίου είναι η στήριξη της διαχείρισης των φυσικών πόρων σε επίπεδο κοινότητας.³⁹ Σκοπός του προγράμματος, που ξεκίνησε το 2000, είναι να αυξήσει τα οφέλη για τις πολύ φτωχές και ευπρόσβλητες

³⁸ Αποστολή παρακολούθησης των εκλογών στο Περού της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Γενικές εκλογές 2001 Τελική έκθεση, διατίθεται στην ιστοθέση:

http://europa.eu.int/comm/external_relations/human_rights/eu_election_ass_observ/peru/final_report.pdf

³⁹ Πρόγραμμα για την προστασία και τη διαχείριση της άγριας πανίδας και χλωρίδας, έργο αριθ. ACP/BT/005, 8ο ΕΤΑ

κοινότητες, επιτρέποντάς τους να ικανοποιούν τις βασικές ανάγκες από ίδιους πόρους τους. Το πρόγραμμα, που εκπονήθηκε κατόπιν λεπτομερούς διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους, προτίθεται να διαδραματίσει καταλυτικό ρόλο στην ενίσχυση των θεσμών, με έμφαση στην ενίσχυση της ικανότητας των τοπικών οργανισμών και προσωπικού, και στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των υφιστάμενων υποδομών, μεταξύ άλλων για τη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών. Επιπλέον, το πρόγραμμα αποσκοπεί να προωθήσει τη συνεργασία με υπουργεία, δημόσιες υπηρεσίες και ΜΚΟ. Σημαντική πτυχή του προγράμματος είναι ο σχεδιασμός της επιτόπιας παρακολούθησης των δραστηριοτήτων, σε συνεργασία με τοπικές κοινότητες. Το προσωπικό του έργου συνεργάζεται με τοπικές κοινότητες για την ενίσχυση της ενημέρωσης, με σκοπό ειδικότερα την επίλυση των διαφορών σχετικά με τη χρησιμοποίηση των πόρων και τη δημιουργία «ζωνών προς χρήση των κοινοτήτων». Στο πλαίσιο αυτό, το προσωπικό του έργου πρέπει να αναπτύξει μία ορθή αντίληψη των κινήτρων και επιδιώξεων των κοινοτήτων, να εντοπίσει κοινωνικούς ή πολιτιστικούς περιορισμούς στη συμμετοχή των κοινοτήτων και να παρακολουθεί κατά πόσον συγκεκριμένες ομάδες εντός των κοινοτήτων έχουν συμμετάσχει και επωφεληθεί πλήρως από το πρόγραμμα.

- Κατάρτιση και εκπαίδευση αυτόχθονων πληθυσμών

Ενίσχυση των κοινοτήτων μέσω της εκπαίδευσης

Το 1999, ένα έργο του οποίου το συντονισμό είχε αναλάβει η ΜΚΟ Novib σε σύμπραξη με την Ένωση για την εκπαίδευση και τον πολιτισμό των πληθυσμών των ορεινών περιοχών της Ταϊλάνδης (IMPECT) έλαβε 151.456 ευρώ.⁴⁰ Η πρωτοβουλία αποσκοπούσε στη στήριξη της δημιουργίας, οργάνωσης και ενίσχυσης της ικανότητας κοινοτήτων μεταξύ των φυλών των ορεινών περιοχών της Ταϊλάνδης, μέσω της εκπαίδευσης, έχοντας ως στόχο 100 χωριά και κατ' εκτίμηση 45.000 άτομα. Βασικός σκοπός των δραστηριοτήτων ήταν η ενθάρρυνση των κατοίκων των ορεινών περιοχών να διατηρούν και να μεταδίδουν τον πολιτισμό και τη γνώση τους στη νέα γενιά. Το πρόγραμμα περιλάμβανε εκπαίδευση και κατάρτιση για την περιβαλλοντική προστασία, καθώς και τα δικαιώματα του ανθρώπου και δικαιώματα των κοινοτήτων, και παρείχε κατάρτιση προσωπικού για οργανώσεις κοινοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης καθοδήγησης και της ενίσχυσης τεχνικών δεξιοτήτων. Η μεθοδολογία του έργου έδινε σαφή έμφαση στη δυνατότητα των τοπικών κοινοτήτων να αναλάβουν την ευθύνη για την εκπαίδευσή τους.

- Ενίσχυση της ικανότητας των οργανώσεων αυτόχθονων πληθυσμών

Ενίσχυση των οργανώσεων βάσης

Η Διεθνής Ομάδα Εργασίας για υποθέσεις αυτόχθονων πληθυσμών (IWGIA) έλαβε το 2000 άνω του 1,1 εκατ. ευρώ για τον συντονισμό μικροπρογραμμάτων που εφαρμόζονται από οργανώσεις βάσης αυτόχθονων πληθυσμών.⁴¹ Παρεμβάσεις μικρής κλίμακας αυτού του τύπου επιτρέπουν στο πρόγραμμα να ανταποκρίνεται στις ανάγκες αυτών των οργανώσεων με ταχύτητα και υψηλό βαθμό ευελιξίας. Στόχος προτεραιότητας της πρωτοβουλίας ήταν η ενίσχυση της ικανότητας μικρών ΜΚΟ με σκοπό τη μεγαλύτερη συμμετοχή τους σε αποφάσεις που επηρεάζουν τα μέσα συντήρησης και τον τρόπο ζωής τους. Μεταξύ των

⁴⁰ NOVIB, «Επιχειρησιακό πρόγραμμα για την εκπαίδευση και τον πολιτισμό των πληθυσμών των ορεινών περιοχών στην Ταϊλάνδη» έργο αριθ. PVD /99/936, γραμμή του προϋπολογισμού B7-6000

⁴¹ Διεθνής Ομάδα Εργασίας για υποθέσεις αυτόχθονων πληθυσμών (IWGIA), «Αυτόχθονες πληθυσμοί, δικαιώματα του ανθρώπου και ενίσχυση της ικανότητας», έργο αριθ. MTR/VN/98/138, γραμμή του προϋπολογισμού B7-7020

ειδικών δραστηριοτήτων του προγράμματος ήταν η ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και υποδομής μεμονωμένων οργανώσεων, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης της ικανότητάς τους όσον αφορά την τεκμηρίωση, έρευνα και δημοσίευση, η κατάρτιση προσωπικού για βασικά ζητήματα συναφή με τα δικαιώματα του ανθρώπου, η διευκόλυνση της συμμετοχής των αυτόχθονων πληθυσμών σε εθνικά και διεθνή σεμινάρια και η δημιουργία επαφών μεταξύ οργανώσεων.

- Δημιουργία δικτύων και ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ αυτόχθονων πληθυσμών

Δημιουργία δικτύου στον Αμαζόνιο

Η Ένωση για τα δικαιώματα του ανθρώπου της Λατινικής Αμερικής (ALDHU) έλαβε το 2000 μη επιστρεπτέα ενίσχυση ύψους 603.397 ευρώ για τη δημιουργία δικτύου ραδιοεπικοινωνίας με σκοπό τη βελτίωση της επικοινωνίας μεταξύ των πληθυσμών του Αμαζονίου και την υπεράσπιση του τρόπου διαβίωσής τους και του οικοσυστήματος του Αμαζονίου.⁴² Το δίκτυο συνέδεσε δορυφορικά 25 σταθμούς ραδιοεπικοινωνίας στη Βολιβία, στη Βραζιλία, στην Κολομβία, στο Εκουαδόρ, στο Περού και στη Βενεζουέλα. Βασικοί στόχοι του έργου ήταν ο συντονισμός εθνικών και περιφερειακών εταιρικών σχέσεων των οργανώσεων των αυτόχθονων πληθυσμών και η αύξηση της ενημέρωσης της διεθνούς κοινότητας σχετικά με τα προβλήματα και τα επιτεύγματα των αυτόχθονων κοινοτήτων της συγκεκριμένης περιοχής. Οι δραστηριότητες του έργου περιλάμβαναν λεπτομερή προγραμματισμό με εμπειρογνώμονες όσον αφορά τον θεματικό χαρακτήρα του δικτύου, εργαστήρια κατάρτισης για τη δημιουργία ομάδων επικοινωνίας και ανταλλαγές εμπειριών μεταξύ αυτών των ομάδων, την εκπαίδευση ενός πολύγλωσσου παραγωγού και την παραγωγή εκπομπών για θέματα των αυτόχθονων πληθυσμών. Μία πρόσθετη λειτουργία του δικτύου ραδιοεπικοινωνίας είναι η συμμετοχή αυτόχθονων στις λειτουργικές πτυχές της ραδιοτηλεοπτικής μετάδοσης, όσον αφορά τόσο τη μετάδοση ειδήσεων όσο και την τεχνική υποδομή. Ο συντονιστής του έργου, η ALDHU, έλαβε το 2001 το Βραβείο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου από τη γαλλική κυβέρνηση.

- Ενίσχυση της προστασίας της γνώσης, των καινοτομιών και των πρακτικών των αυτόχθονων πληθυσμών

Έρευνα και μεγαλύτερη ενημέρωση για τις πρακτικές των αυτόχθονων πληθυσμών

Το 2000 χορηγήθηκε κοινοτική συνεισφορά 353.868 ευρώ σε διεθνή μελέτη για τον πολιτισμό, τα έθιμα και τις παραδόσεις που εκπόνησε το Συμβούλιο Saami.⁴³ Η μεθοδολογία του έργου χρησιμοποιεί μελέτες περιπτώσεων στην Αφρική, στον Ειρηνικό, στη Βόρεια και Νότια Αμερική, στην Ασία, στην Αυστραλία και στην Ευρώπη, με σκοπό την τεκμηρίωση και την παροχή συγκριτικής ανάλυσης των εθίμων, πολιτισμών, παραδόσεων και ταυτοτήτων των αυτόχθονων. Η ανάπτυξη πρακτικών μέσων για την έρευνα και ανάπτυξη πολιτικής είναι σημαντικό στοιχείο των πρακτικών και του εθιμικού δικαίου για αποτελεσματική προστασία σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Εν προκειμένω μπορούν να τονιστούν οι θετικές συνεισφορές των αυτόχθονων πληθυσμών στο δίκαιο και τη δημοκρατία στο πλαίσιο της προστασίας του πολιτισμού και του εθιμικού δικαίου. Κατευθυντήριες γραμμές και σημεία δράσης για την προστασία του πολιτισμού και των παραδόσεων των αυτόχθονων, μεταξύ άλλων μέσω μαγνητοσκοπημένης παρουσίας που διανεμήθηκε σε κοινότητες αυτόχθονων, θα αυξήσουν

⁴² Asociacion Latinoamericana para los Derechos Humanos (ALDHU), «Δίκτυο ραδιοεπικοινωνίας για τη λεκάνη απορροής του Αμαζονίου», έργο αριθ. T-2000/144, γραμμή του προϋπολογισμού B7-7030

⁴³ Το Συμβούλιο Saami, «Συγκριτική ανάλυση πολιτισμών, εθίμων και παραδόσεων των αυτόχθονων πληθυσμών», έργο αριθ. T-2000/141, γραμμή του προϋπολογισμού B7-7020

την ενημέρωση γι' αυτά τα ζητήματα. Βασική συνιστώσα της πρωτοβουλίας είναι μία άτυπη συμβουλευτική ομάδα αυτόχθονων εμπειρογνομόνων για τα έθιμα και τις παραδόσεις.

3. ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΔΡΑΣΗ

Όπως τονίζεται με έμφαση στην παρούσα έκθεση, η στήριξη της Κοινότητας και των κρατών μελών της για τους αυτόχθονες πληθυσμούς αποτελεί ένα εξελισσόμενο πεδίο πολιτικής και δράσης. Το ψήφισμα και το έγγραφο εργασίας παρείχαν ένα συγκεκριμένο πλαίσιο εντός του οποίου αναπτύσσεται μία ευρεία πολιτική και βελτιώνεται ο αντίκτυπος των χρηματοδοτούμενων δραστηριοτήτων. Πρόκειται για ένα συνεχές έργο και η επανεξέταση που αναφέρεται στο τμήμα 2 παραπάνω δείχνει ότι η Κοινότητα έχει πραγματοποιήσει σταθερή πρόοδο προς την επίτευξη αυτών των στόχων. Τα ακόλουθα είναι τομείς όπου μπορεί να επιτευχθεί περαιτέρω πρόοδος.

Όσον αφορά τη συμπερίληψη του ενδιαφέροντος για τους αυτόχθονες πληθυσμούς σε πολιτικές, προγράμματα και δραστηριότητες, η διαδικασία ενσωμάτωσής του είναι ένα έργο ιδιαίτερης σημασίας. Το φάσμα των δραστηριοτήτων που έχουν δυνητικό αντίκτυπο σε αυτόχθονες πληθυσμούς είναι τεράστιο και η μεθοδολογία για την ενσωμάτωση αυτού του ενδιαφέροντος απαιτεί περαιτέρω ανάπτυξη. Όταν τα έργα αναγνωρίζονται ως συναφή με κοινότητες αυτόχθονων, πρέπει να αναγνωρίζονται συστηματικά ως τέτοια. Πέραν της αναφοράς στο ενδιαφέρον για τα δικαιώματα του ανθρώπου, πρέπει να συμπεριληφθεί συγκεκριμένη αναφορά σε αυτόχθονες πληθυσμούς, που θα διευκολύνει το σχεδιασμό και τη συνεχή παρακολούθηση του έργου σε ολόκληρο τον κύκλο του έργου. Με αυτό τον τρόπο μπορεί να δημιουργηθεί από την Επιτροπή μία βάση δεδομένων για ενέργειες προς στήριξη των αυτόχθονων πληθυσμών. Όσον αφορά τον συντονισμό και τη συνοχή της δράσης της ΕΕ, εξακολουθεί να υπάρχει πεδίο για ενισχυμένη συνεργασία μεταξύ υπηρεσιών της Επιτροπής, μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών και με άλλες οργανώσεις και χορηγούς βοήθειας που παρέχουν στήριξη σε αυτόχθονες πληθυσμούς. Τα σημεία επικέντρωσης της Επιτροπής μπορούν να διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο εν προκειμένω.

Η συμπερίληψη ειδικών κατευθυντήριων γραμμών για την προστασία των δικαιωμάτων των αυτόχθονων πληθυσμών σε διαδικαστικά έγγραφα και εγχειρίδια της Επιτροπής σε τομείς όπως ο περιβαλλοντικός αντίκτυπος και η διαχείριση των πόρων αποτελεί θετική εξέλιξη και πρέπει να επαναλαμβάνεται σε όλα τα έγγραφα της Επιτροπής που αφορούν τους αυτόχθονες πληθυσμούς. Καίτοι οι κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να αντικατοπτρίζουν το ειδικό πλαίσιο δράσης, κοινά βασικοί κανόνες προστασίας μπορούν να συμπεριλαμβάνονται σε όλους τους συναφείς οδηγούς. Στο πλαίσιο της ενσωμάτωσης, μεταξύ των δράσεων προτεραιότητας πρέπει επίσης να είναι η κατάρτιση του προσωπικού της Επιτροπής για τα δικαιώματα των αυτόχθονων πληθυσμών και τον δυνητικό αντίκτυπο έργων τόσο ειδικά όσο και στο πλαίσιο της γενικής κατάρτισης που προβλέπεται για τα δικαιώματα του ανθρώπου. Η ανάπτυξη κατάλληλων δεικτών αντίκτυπου και μεθοδολογικών μέσων για την αξιολόγηση της επιτυχίας έργων που δίνουν προτεραιότητα σε αυτόχθονες πληθυσμούς πρέπει επίσης να αποτελεί προτεραιότητα. Εκτός από την προσέγγιση της βέλτιστης πρακτικής σε άλλους τομείς όπως η ισότητα των φύλων, θα αναληφθούν δραστηριότητες ενσωμάτωσης σε συνδυασμό με την παρακολούθηση της Ανακοίνωσης για τα δικαιώματα του ανθρώπου, που θα δίνουν προτεραιότητα στην ενσωμάτωση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και της δημοκρατίας στην εξωτερική βοήθεια, στην κατάρτιση προσωπικού και στην ανάπτυξη δεικτών εκτίμησης του αντίκτυπου και μεθοδολογιών παρακολούθησης.

Έχουν καταβληθεί σημαντικές προσπάθειες για την ενίσχυση της διαβούλευσης με αυτόχθονες πληθυσμούς, κυρίως μέσω καθιερωμένων ΜΚΟ, όπως αυτές που συμμετέχουν στο άτυπο Ευρωπαϊκό Δίκτυο που συνεδριάζει στις Βρυξέλλες. Τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου που εστάλη στις Αντιπροσωπείες της Επιτροπής δείχνουν ότι μπορεί να επιτευχθεί μεγαλύτερη πρόοδος στη γνωστοποίηση του έργου της ΕΕ σε μικρότερες οργανώσεις βάσης σε αναπτυσσόμενες χώρες. Η ικανότητα μικρότερων οργανώσεων όσον αφορά τη διεκπεραίωση των διοικητικών διαδικασιών της Επιτροπής μπορεί επίσης να αποτελεί εμπόδιο στη στοχοθέτηση της στήριξης όπου υπάρχει μεγαλύτερη ανάγκη. Ο ενισχυμένος ρόλος των Αντιπροσωπειών στη διαχείριση μικροπρογραμμάτων είναι χρήσιμος εν προκειμένω, και ανταποκρίνεται στην πρόταση του εγγράφου εργασίας για στήριξη παρεμβάσεων μικρότερης κλίμακας.

Καίτοι εφαρμόζονται πολιτικές δεσμεύσεις και τεχνικές διαδικασίες για τη διευκόλυνση της συμμετοχής των αυτόχθονων πληθυσμών σε ολόκληρο τον κύκλο του έργου, μπορεί να βελτιωθεί ο βαθμός στον οποίο αυτό συμβαίνει. Όπου το ενδιαφέρον για τους αυτόχθονες κρίνεται ουσιαστικής σημασίας για τα έργα, μέσω της διαδικασίας ενσωμάτωσης και διαβούλευσης, πρέπει να συμπεριλαμβάνεται συστηματικά σε έργα προκειμένου οι εκπρόσωποι των αυτόχθονων να συμμετέχουν σε όλα τα στάδια, από τον σχεδιασμό μέχρι την αξιολόγηση του έργου.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το Ψήφισμα του Συμβουλίου Ανάπτυξης το Νοέμβριο του 1998, που βασίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές του εγγράφου εργασίας της Επιτροπής, θέτει τις βάσεις για μία ευρεία πολιτική της ΕΕ όσον αφορά τη στήριξη των αυτόχθονων πληθυσμών. Το ψήφισμα αντικατοπτρίζει τον υψηλό βαθμό συναίνεσης στο εσωτερικό της ΕΕ σχετικά με την ανάγκη δημιουργίας εταιρικών σχέσεων με αυτόχθονες κοινότητες και ενσωμάτωσης του ενδιαφέροντος γι' αυτές τις κοινότητες σε όλες τις συναφείς πολιτικές και προγράμματα της Ένωσης.

Η παρούσα έκθεση εξετάζει τους πρακτικούς τρόπους με τους οποίους η Κοινότητα καταβάλλει προσπάθειες για την επίτευξη των στόχων του ψηφίσματος. Έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος προς την υλοποίηση αυτών των στόχων. Στον τομέα της ενσωμάτωσης του ενδιαφέροντος για τους αυτόχθονες πληθυσμούς, ειδικές κατευθυντήριες γραμμές δράσης έχουν συμπεριληφθεί σε κανονισμούς, δηλώσεις πολιτικής και πρακτικούς οδηγούς της Επιτροπής. Σήμερα εφαρμόζονται διαδικασίες για την κατάρτιση υπαλλήλων της Επιτροπής σχετικά με συγκεκριμένα ζητήματα των δικαιωμάτων του ανθρώπου όπως οι αυτόχθονες πληθυσμοί, ενώ έχει βελτιωθεί ο συντονισμός της πληροφόρησης στην Επιτροπή. Η ΕΕ προωθεί τα δικαιώματα των αυτόχθονων πληθυσμών σε διεθνή φόρουμ και στο διάλογό της με χώρες εταίρους, μεταξύ άλλων κατά τη διαπραγμάτευση στρατηγικών για κάθε χώρα.

Οι διαβουλεύσεις με αυτόχθονες πληθυσμούς τυγχάνουν σοβαρής προσοχής εκ μέρους της Επιτροπής, με τη δημιουργία σημείων επικέντρωσης σε αρκετές Γενικές Διευθύνσεις, προγράμματα έρευνας που χρηματοδοτούνται για να συνδράμουν την αναγνώριση των προτεραιοτήτων των αυτόχθονων πληθυσμών, και διαδικασίες που εξασφαλίζουν ότι οι αυτόχθονες πληθυσμοί μπορούν να συμμετέχουν πλήρως στη διαδικασία ανάπτυξης, μεταξύ άλλων με τη συμπερίληψη ειδικών δραστηριοτήτων σε έργα για τη διευκόλυνση αυτής της εισροής.

Την περίοδο 1998-2000, η Επιτροπή χορήγησε περίπου 22 εκατ. ευρώ σε έργα που υποστηρίζουν άμεσα τους αυτόχθονες πληθυσμούς. Τα κονδύλια αυτά ήσαν στοχοθετημένα προς τους βασικούς θεματικούς τομείς που προτείνει το ψήφισμα και το έγγραφο εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών προσπαθειών για τον σεβασμό των δικαιωμάτων των αυτόχθονων πληθυσμών, την κατάρτιση και εκπαίδευση των αυτόχθονων πληθυσμών, την ενίσχυση της ικανότητας οργανώσεων αυτόχθονων και την ανάπτυξη νέων δικτύων αυτόχθονων πληθυσμών.

Η παρούσα έκθεση δεν αποτελεί ωστόσο ένα «κατάλογο ενδεδειγμένων έργων». Αντ' αυτού απεικονίζει τη συνεισφορά της Κοινότητας σε ένα αναπτυσσόμενο πεδίο πολιτικής και δράσης και επισημαίνει τους τομείς στους οποίους απαιτείται περαιτέρω πρόοδος. Η έκθεση συνιστά ότι το σημαντικό καθήκον της ενσωμάτωσης απαιτεί κατάλληλο καθορισμό έργων που είναι σημαντικά για τους αυτόχθονες πληθυσμούς και τη δημιουργία μιας κεντρικής βάσης δεδομένων της Επιτροπής για το συγκεκριμένο ζήτημα. Πρέπει επίσης να υπάρξει συστηματική συμπερίληψη των κατευθυντήριων γραμμών για τα δικαιώματα των αυτόχθονων πληθυσμών σε συναφή διαδικαστικά έγγραφα. Η κατάρτιση υπαλλήλων της Επιτροπής για ζητήματα των δικαιωμάτων του ανθρώπου και η ανάπτυξη κατάλληλων δεικτών αντίκτυπου των έργων και μηχανισμών παρακολούθησης, πραγματοποιείται σε συνδυασμό με το έργο που εκτελείται κατά την παρακολούθηση της Ανακοίνωσης για τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Η έκθεση υποστηρίζει τις συνέχιση των προσπαθειών προκειμένου να ενισχυθεί η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών και να εξασφαλιστεί ότι η διαβούλευση με οργανώσεις αυτόχθονων πληθυσμών συμπεριλαμβάνει μικρές ομάδες βάσης σε αναπτυσσόμενες χώρες, που μπορούν να υποστηριχθούν κατά το βέλτιστο τρόπο μέσω παρεμβάσεων μικρής κλίμακας. Τέλος, η έκθεση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι όπου το ενδιαφέρον για τους αυτόχθονες αναγνωρίζεται ως ουσιαστικής σημασίας σε προτάσεις έργων, πρέπει να συμπεριλαμβάνονται συγκεκριμένες δραστηριότητες σε τέτοια έργα προκειμένου οι εκπρόσωποι των αυτόχθονων πληθυσμών να συμμετέχουν σε όλα τα στάδια του κύκλου του έργου.

Είναι σαφές ότι το έργο της Επιτροπής για την εφαρμογή του ψηφίσματος θα συνεχιστεί, στηριζόμενο στις στέρεες βάσεις που έχουν τεθεί από το 1998, και με τη συνεισφορά των εταίρων μας από τις κοινότητες αυτόχθονων πληθυσμών, των οποίων οι προτεραιότητες όσον αφορά την ανάπτυξη με τις δικές τους δυνατότητες διαδραματίζουν ζωτικό ρόλο στη διαμόρφωση της αναπτυξιακής συνεργασίας της Κοινότητας και των κρατών μελών της.